

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-5/22 - 1

Kohtuasi C-5/22

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

3. jaanuar 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

31. detsember 2021

Kaebaja ja apellant:

Green Network SpA

Vastustajad ja vastutajad apellatsioonimenetluses:

SF

YB

Autorità di Regolazione per Energia Reti ja Ambiente (ARERA)

[...]

Consiglio di Stato (Itaalia)

(tegutsedes kohtuna) (kuues kolleegium)

on teinud käesoleva

MÄÄRUSE

apellatsioonkaebuses [...], mille on esitanud

Società Green Network S.p.A., [...]

ET

versus

SF ja YB, kes menetluses ei osalenud;

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA) (energeetika, võrgustike ja keskkonna reguleeriv asutus, Itaalia, edaspidi „reguleeriv asutus“)

taotluses tühistada

Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Lombardia maakonna halduskohus, Itaalia) Milano kohtu (I kolleegiumi) otsus nr 1608/2020, mis tehti poolte vahelises vaidluses ja puudutab ARERA 20. juuni 2019. aasta otsust [...] „Rahalise haldussanktsiooni määramine ja siduva meetme vastuvõtmine lõpptarbijatega sõlmitud elektrienergia ja maagaasi tarnimise lepingute tingimuste rikkumiste korral“ ning sellele eelnevate, sellega seonduvate ja/või sellele järgnevate aktide tühistamise taotlust [...];

[...]

1 Kohtuvaidluse eseme ja asjassepuutuvate asjaolude lühiülevaade.

1.1 Käesoleva apellatsioonkaebusega vaidlustab äriühing Green Network s.p.a. Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Lombardia maakonna halduskohus, Itaalia) Milano kohtu 2020. aasta otsuse nr 1608, millega jäeti rahuldamata algsed kaebused, mille sama menetlusosaline esitas ARERA 20. juuni 2019. aasta otsuse peale [...], millega määrati kaebajale 655 000 euro suurune rahaline haldussanktsioon, kuna ta pakkus oma klientidele lepingulist teavet, rikkudes väidetavalt kõnealuse ametiasutuse kehtestatud eeskirjade sätteid, ning kohustati kaebajat maksma tagasi summad, mida ta oma klientidelt „haldusjuhtimise kuludena“ võttis kogusummas 13 987 495,22 eurot.

1.2 Menetlus, mis esimeses astmes vaidlustatud meetmega lõppes, sai alguse Sportello per il consumatore Energia e Ambiente (energiatarbija ja keskkonna amet) poolt Uffici dell’Autorità’le [...] (reguleeriva asutuse kantselei) edastatud rikkumise teavitusest, millest ilmnest, et Green Network oli pakkumise „Home Energy Luce“ eest arvetele kohaldanud tasu nimega „Artikkel 5“, mille kliendid olid vaidlustanud, pidades tasu ebaselgeks. Reguleeriva asutuse kantselei poolt järgnevalt teostatud kontrollidest selgus, et kõnealuse tasu kohaldamine ei puudutanud mitte ainult viidatud pakkumist: see oli ette nähtud Green Networki üldiste tarnetingimuste artiklis 5 (või teatud juhtudel artiklis 4 või artiklis 7) nii elektrienergia kui ka maagaasi puhul. Kõnealuse klausli kohaselt, eelkõige: „haldusjuhtimise kulud ei sisaldu tarne eest ette nähtud tasudes ja Tarnija võib kliendilt võtta tasu, mis ei ole suurem kui viis eurot kuus (või kümme eurot muudes lepingutes) iga väljavoolupunkti kohta“.

1.3 Pärast uurimistoiminguid ja äriühingu lõplikku ärakuulamist [...] määras reguleeriv asutus kaebajale eespool viidatud sanktsiooni, kuna ta oli lepingu üldtingimustes haldusjuhtimise kuludega seotud tasu ebaseaduslikult määratlenud;

2

jätanud viidatud tasu kajastamata võrdlusgraafikul ja pakkumiste otsingusüsteemis (Leia Pakkumine) ning sellest tulenevalt kohaldanud õigusvastaselt lõpptarbijatele kõnealust tasu, rikkudes kaubandusalase tegevusjuhise (Codice di condotta commerciale) sätteid ja pakkumiste otsingusüsteemi määruse (Regolamento TrovaOfferte) artikleid 8 ja 11. Lisaks nägi reguleeriv asutus kõnealuse meetmega ette, et Green Network peab oma elektrienergia ja maagaasi tarbijatele tagastama 13 987 495,22 euro suuruse kogusumma.

Esimese astme halduskohtule esitatud kaks kaebust lükati tagasi.

1.4 [...] Apellant sõnastas järgmised apellatsioonkaebuse põhjendused:

- viga kohtuotsuses, sest sanktsiooni, mis määrati võrdlusgraafiku väidetavalt ebaõige täitmise ja sellest tulenevalt kaubandusalase tegevusjuhise väidetava rikkumise eest, peeti seaduslikuks;
- viga kohtuotsuses, sest sanktsiooni, mis määrati pakkumiste otsingusüsteemi määruse sätete väidetava rikkumise eest, peeti seaduslikuks;
- viga kohtuotsuses, sest sanktsiooni, mis määrati seetõttu, et artikli 5 kohane tasu on väidetavalt identne MTH tasuga (energiamüügi turustamise hind) ja JMT tasuga (maagaasi jaemüügi turustamine) ja dubleerib neid, peeti seaduslikuks;
- viga kohtuotsuses, sest ranget sanktsiooni peeti seaduslikuks, arvestades rikkumiste väidetavat raskust, rikkuja isikut ja tegevust;
- viga kohtuotsuses, sest reguleeriva asutuse otsust peeti seaduslikuks osas, milles viidatud otsuses tunnustati reguleeriva asutuse enda volitust kehtestada Green Networkile korraldus tagastada kolmandatele isikutele summade, esitades vastavates küsimustes eelotsusetaotluse Euroopa Liidu Kohtule.

Reguleeriv asutus [...] palus apellatsioonkaebuse rahuldamata jätta; ta esitas ka vastuapellatsioonkaebuse vaidlustatud kohtuotsuse punkti I.2) peale, tuginedes seaduse nr 481/1995 artikli 2 lõike 12 punkti h ja punkti l [ja riigisisese õiguse muude sätete] ning direktiivide 2009/72/EÜ, 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 rikkumisele.

[...] [menetlus]

1.5 Käesolev kolleegium lükkas 30. detsembri 2021. aasta jõustumata otsusega nr 8717 tagasi apellatsioonkaebuse põhjendused, mis puudutasid 655 000,00 euro suuruse rahalise haldussanktsiooni rakendamist.

Käesoleva määrusega esitatakse Euroopa Liidu Kohtule eelotsusetaotlust eespool viidatud jõustumata kohtuotsuses esitatud sõnastuses, küsimustes, mis esitati apellatsioonkaebuse viienda väitega, mis puudutab vaidlustatud meetme seaduslikkust osas, milles selles nähti ette ka kohustus maksta tagasi summad, mis võeti tarbijatelt „haldusjuhtimise kuludena“ kogusummas 13 987 495,22 eurot.

2 *Eelotsusetaotluse esitamise tingimused.*

[...] [viide eelotsusetaotluse esitamise kohustust käsitlevale Euroopa Kohtu praktikale]

2.2 Käesoleval juhul on esiteks küsimus esmapilgul asjakohane, kuna vaidlus hõlmab otseselt seda, kas viidatud Euroopa õigusnormide alusel on olemas volitus, mida teostati vaidlustatud meetmega kehtestatud summa tagastamiskorraldusega.

Teiseks ei ole Euroopa Kohus veel tõlgendanud apellandi viidatud sätteid seoses niisuguse siduva volituse lubatavusega, nagu see, mille üle vaieldakse.

Kolmandaks ei ilmne, et on olemas vajalik selgus ühe või teise lahenduse poolt olgu siis seetõttu, et reguleeriva asutuse esindaja argumendid kõnealuse volituse toetuseks olid ebamäärasused, või ka vaidlustamisvolituse ebatüüpilise laadi tõttu, nii nagu vastutaks olev asutus seda kirjeldas.

3 *Euroopa õigus.*

3.1 Asjassepuutuva Euroopa õiguse seisukohast on suurema olulisusega tarbijakaitse valdkonna õigusnormid, mille eesmärk on muuta konkurentsivõimelised elektrienergiaturud paremaks ja need integreerida, ning mis on liberaliseeritud teenuste kohta ette nähtud reguleerivate asutuste kohustused ja volitused, eelkõige 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/72/EÜ artiklis 37.

Konkreetselt on oluline artikli 37 lõige 1: nii punktis i – „*jälgida läbipaistvuse taset, sealhulgas seoses hulgihindadega, ning tagada läbipaistvuskohustuste täitmine elektriettevõtjate poolt*“, kui ka punktis n, kus on ette nähtud reguleeriva asutuse volitus „*aidata koos teiste asjaomaste asutustega tagada, et tarbijakaitsemeetmed, kaasa arvatud need, mis on sätestatud I lisas, oleksid tulemuslikud ja jõustatud*“. Viidatud I lisas tõdetakse, et tarbijatel on õigus sõlmida oma tarnijaga leping, milles tuuakse muu hulgas välja „*võimalikud hüvitised ja tagasimakse kord juhul, kui teenuse kvaliteet ei vasta kokkulepitule, sealhulgas ebatäpne arve või arve hilinevad esitamine*“.

Samuti on oluline järgnev lõige 4, eriti osas, milles viidatud lõikes on ette nähtud, et „*[l]iikmesriigid tagavad, et reguleerivatele asutustele antakse volitused, mis võimaldavad neil lõigetes 1, 3 ja 6 osutatud ülesandeid tõhusalt ja kiiresti täita. Selleks peavad reguleerival asutusel olema vähemalt järgmised volitused: [...] d) määrata tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi elektriettevõtjatele, kes ei täida käesolevast direktiivist ega reguleeriva asutuse või ameti asjakohasest õiguslikult siduvast otsustest tulenevaid kohustusi, või taotleda pädevalt kohtult selliste karistuste määramist. See hõlmab volitust määrata käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste mittetäitmise eest põhivõrguettevõtjale karistusi, mille suurus on kuni 10% põhivõrguettevõtja aastakäibest, või vertikaalselt integreeritud ettevõtjale karistusi, mille suurus on*

kuni 10% vertikaalselt integreeritud ettevõtja aastakäibest, või taotlema selliste karistuste määramist“.

4 Riigisiseseid õigusnormid.

4.1 Mis puudutab kõnealuseid Euroopa õigusnorme rakendavate riigisiseste ja käesolevas kohtuasjas oluliste sätete sisu, on reguleeriva asutuse poolt kohaldatud õigusnormides viidatud siduvale volitusele, mis on sätestatud seaduse nr 481/1995 artikli 2 lõike 20 punktis d, mida on esile tõstetud ka samas otsuses vaidlusaluse tagastamiskorralduse kohta, milles on kirjas: „d) kohustab teenuse osutajat kasutajate õigusi kahjustavaid tegevusi lõpetama, kehtestades talle lõike 12 punkti g alusel hüvitise maksmise kohustuse“.

Lõike 12 punktis g määratakse asutusele omakorda järgmine ülesanne: „g) kontrollib inspektsiooni-, juurdepääsu-, dokumentide ja kasuliku teabe omandamise volitusi omades teenuste pakkumist, määrates kindlaks ka juhud, mil teenuse osutaja maksab kasutajale automaatset hüvitist, kui kõnealune teenuse osutaja ei täida lepingutingimusi või pakub teenust madalamal kvaliteeditasemel, kui see, mis on sätestatud viidatud teenuse määruuses vastavalt lõikele 38, hankija ja eraõigusliku äriühingu vahel sõlmitud lepingus või punktis h“.

Nende õigusnormide alusel sanktsioneeris reguleeriv asutus eespool selgitatud lepingutingimust ja määras, et tarbijatele tuleb tagasi maksta selle tingimuse alusel sisse nõutud summad.

5 Reguleeriva asutuse poolt teostatud siduva volituse valdkonna põhimõtted ja viidatud volituse järjekindlus.

Olles teinud kindlaks käesoleva kohtuasja viitepunktid, tuleb meelde tuletada viidatud Euroopa õigusnormide suhtes kehtivad põhimõtted.

Üldiselt on direktiivi 2009/72 peamine eesmärk luua avatud ja konkurentsivõimeline elektrienergia siseturg, kus kõik tarbijad saavad vabalt valida tarnijaid ja kõik tarnijad saavad vabalt teenindada oma tarbijaid, kehtestada sellel turul võrdsed tingimused, tagada energia varustuskindlus ja võidelda kliimamuutustega. Nende eesmärkide saavutamiseks annab kõnealune direktiiv riiklikule reguleerivale asutusele elektrituru reguleerimise ja järelevalve valdkonnas ulatuslikud eesõigused (viidatud Euroopa Liidu Kohtu viienda koja poolt 11. juuni 2020. aasta otsuses C-378/19 kasutatud sõnastuses).

Eelkõige on seoses kõnealuse õigusnormiga rõhutatud, et direktiivi 2009/72/EÜ artikkel 37 ei pane liikmesriikidele kohustust anda elektrienergiaturgu reguleerivale asutusele kindlasti ka pädevus lahendada kodutarbijate ning elektrienergia ülekande- või jaotussüsteemide käitajate vahelisi vaidlusi. Direktiivi alusel võivad liikmesriigid kodutarbija ja elektriettevõtja vaheliste vaidluste kohtuvälise lahendamise pädevuse anda ka muule asutusele kui reguleeriv asutus, tingimusel, et kõnealune asutus on sõltumatu ja teostab oma pädevust, kasutades kaebuste menetlemiseks kiireid, tõhusaid, läbipaistvaid, lihtsaid ja odavaid

menetlusi, mis võimaldavad lahendada vaidlused õiglaselt ja kiiresti (Euroopa Liidu Kohtu viienda koja 23. jaanuari 2020. aasta otsus C-578/18).

Apellandi väitel on kohaldatavad riigisisese õigusnormid, juhul kui nendega seadustatakse eraõiguslike lepinguliste suhete esemeks olevate summade tagastamiskorraldus, vastuolus Euroopa õigusnormidega, mis välistavad reguleerivale asutusele määratud otsustusvolituse sellise laiendamise.

6 Kõikidel eelnevatel kaalutlustel leiab kolleegium seega, et esitatud küsimustes on vaja pöörduda Euroopa Liidu Kohtu poole eelotsusetaotlusega, sõnastades järgmised küsimused:

a) *Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivis 2009/72/EÜ, eelkõige selle artikli 37 lõigetes 1 ja 4, mis reguleerivad reguleerivate asutuste volitusi, ja I lisas sisalduvaid Euroopa õigusnorme saab tõlgendada nii, et need hõlmavad ka siduvat volitust, mida Itaalia elektriturgu reguleeriv asutus (ARERA) teostab elektrisektoris tegutsevate äriühingute suhtes, millega ta kohustab kõnealuseid äriühinguid maksma tarbijatele, ka endistele ja maksevõlgades olevatele tarbijatele summa, mis vastab nende poolt haldusjuhtimise kulude katteks makstud tasule sellise lepingutingimuse alusel, millele sama asutus on juba sanktsiooni määranud?*

b) *Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivis 2009/72/EÜ, eelkõige selle artikli 37 lõigetes 1 ja 4, mis reguleerivad reguleerivate asutuste volitusi, ja I lisas sisalduvaid Euroopa õigusnorme saab tõlgendada nii, et elektrituru tarbijatele kohaldatavate hüvitiste ja tagastamise korra hulka kuuluvad juhul, kui turul tegutseva ettevõtja teenuse kvaliteet ei ole kokkulepitud tasemel, ka tarbijate makstud niisuguste tasude tagastamine, mida allkirjastatud ja heakskiidetud lepingu teatav klausel sõnaselgelt reguleerib, mis on teenuse kvaliteedist täiesti sõltumatu, kuid on ette nähtud ettevõtja haldusjuhtimise kulude katmiseks?*

[...] käesolev menetlus peatatakse [...] [menetlus]

NEIL PÕHJUSTEL

otsustab Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) (tegutsedes kohtuna) (kuues kolleegium), kes ei tee asjas lõplikku otsust, edastada sekretariaadi kaudu dokumendid Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel Euroopa Liidu Kohtule [...].

Otsustatud Roomas [...], 16. detsembril 2021 [...]